

2020-09-24

Diarienummer: Ä 2020-1912

Näringsdepartementet

Remissvar - N2020/01752/JL Remiss av Promemoria om behovsanalys i den strategiska planen för genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken i Sverige

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Det gör myndigheten genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas.

Tillväxtverket ska verka för ett samordnat agerande inom den sammanhållna landsbygdspolitiken. I detta ingår att verka för ett samordnat agerande hos statliga myndigheter samt bidra till politikens genomförande. Tillväxtverket ska även främja samverkan mellan nationella och regionala processer och aktörer, samt ta tillvara de synergier som finns mellan landsbygdspolitiken, den regionala utvecklingspolitiken, näringspolitiken samt övriga berörda politikområden.

Tillväxtverket har flera uppdrag för att stärka genomförandet av livsmedelsstrategin för Sverige. Livsmedelsstrategins övergripande mål är en ökad livsmedelsproduktion som är hållbar och konkurrenskraftig, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning, och bidra till en hållbar utveckling i hela landet. Tillväxtverket ska stärka genomförandet av Livsmedelsstrategin genom att samordna och främja samverkan mellan alla aktörer i livsmedelskedjan, både inom näringsliv och myndigheter, på nationell och regional nivå. Vi har också i uppdrag att analysera den samlade regelgivningen för livsmedelskedjan, och arbeta med förenkling genom utveckling av verksamt.se. Tillväxtverket bidrar till att livsmedelssektorn ska ha tillgång till rätt kompetens, genom att analysera kompetensförsörjningsbehov och genomföra åtgärder, och förmedlar också bidrag till Sweden Food Arena.

Tillväxtverkets har i uppgift att främja tillgänglighet till kommersiell och viss offentlig service för företag och medborgare i serviceglesa områden. Vi sprider kunskap om serviceutveckling samt stödjer regioner och länsstyrelser i deras arbete med olika stöd till kommersiell service. Vi är även stödmyndighet för Landsbygdsprogrammet 2014-2020 med ansvar för projektmedel för kompetensutveckling och lokal serviceutveckling.

Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Kommentarer med koppling till Livsmedelsstrategin samt Allmänt mål 1

- Avsnitt 2.4, *Livsmedelsstrategin* (sid 6):

Kommentar första mening: Förslag tillägg till första meningen: *....relevanta miljömål nås, för att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet.*

Kommentar andra mening: Vi föreslår att ta bort andra meningen om betande djur då den kan bli något missvisande att lyfta ensamt i denna kontext. Detta eftersom det finns fler viktiga områden för att nå målet om en ökad livsmedelsproduktion som är hållbar och konkurrenskraftig.

Kommentar sista mening: Vi föreslår även att sista mening i avsnittet, med kopplingen till ett specifikt mål i CAP, tas bort. Detta eftersom det finns en tydlig koppling till alla tre allmänna målen, och mer eller mindre till flera av de specifika målen.

- Avsnitt 5.3.2 Konkurrenskraftigt jordbruk (sid 12)

Kommentar första stycket: Här ser vi det som viktigt att också framhålla framåtsyftande satsningar för jordbruket. Som Livsmedelsstrategin lyfter, så är det centralt med satsningar på kunskap och innovation för att säkerställa en långsiktig konkurrenskraft i jordbruket.

- Avsnitt 5.3.11, sista stycket, (sid 19)

Kommentar tredje meningen: *"Detsamma gäller visst stöd för att utveckla mervärdeskoncept och för att marknadsföra specifika egenskaper."* Ett förtydligande önskas om vad som avses och kopplingen till Livsmedelsstrategin.

Kommentarer till avsnitt 5.4 - Allmänt mål 2 och relationen med landsbygdspolitiken

Den nya målstrukturen för CAP innefattar inte enbart ett allmänt mål 3 med tydlig relation till den svenska landsbygdspolitiken, utan även ett allmänt mål 2 som även det knyter an tydligt till nämnda politikområde. Allmänt mål 2 fokuserar på att stärka miljövård och klimatåtgärder och bidrag till unionens miljö- och klimatrelaterade mål. Särskilt mål 4 -6 förtydligar detta. Den sammanhållna landsbygdspolitiken å sin sida har som målsättning att landsbygderna bidrar till att stärka Sveriges konkurrenskraft i en utveckling mot en cirkulär, biobaserad och fossilfri ekonomi, samt att landsbygderna bidrar till ett hållbart nyttjande av naturresurserna samt till att relevanta miljö kvalitetsmål uppfylls.

Tillväxtverket tycker att det är bra och viktigt att det i behovsanalysen i den strategiska planen belyses hur dessa två politikområden ska och kan stärka varandra och bidra till gemensam måluppfyllelse. Tillväxtverket vill understryka att detta tydligt relaterar även till CAPs målområde 2 och att samverkan i genomförande av den gemensamma jordbrukspolitiken bör sökas med såväl Naturvårdsverket, Vinnova, Skogsstyrelsen, som andra relevanta aktörer med verksamhet för att säkerställa hållbar konkurrenskraft i hela landet och miljömålen uppfyllelse.

Kommentarer till avsnitt 5.5 - Allmänt mål 3

- Avsnitt 5.5.2, första stycket (sid 27)

Kommentar: I stycket nämns *"...andra verksamheter på landsbygderna än jordbruk"*. Tillväxtverket vill belysa att det finns synergieffekter med den samlade landsbygdspolitiken som möjligtvis går att förtydliga och utveckla i behovsanalysen. Exempelvis förlängs stödet till företagsfrämjande åtgärder till kommuner med särskilda utmaningar. 70 miljoner kronor kommer fördelas 2021 och de strukturer som dessa

medel skapar bör kunna användas som hävstång för exempelvis Leaderområden eller andra satsningar inom CAP.

Vi föreslår även ett tillägg till första stycket som belyser att affärsmässigheten och innovationskraften inom jordbruk och andra verksamheter kan stärkas exempelvis genom digitaliseringens möjligheter.

- Avsnitt 5.5.2, andra stycket (sid 27)

Vi föreslår tillägg i andra meningen: *...Inte minst inom trädgårdsnäringen finns potential att öka produktionen genom innovationer och digitaliserade och automatiserade produktionsprocesser.*

Kommentar till sista meningen: För att bättre kunna rikta stödinsatser i framtiden, finns det också omvänt ett behov hos det företagsfrämjande systemet såväl offentligt som privat, att öka kunskapen om landsbygdsföretagens särskilda behov och utmaningar

Tillväxtverket vill, med koppling till det som nämns om behov av utbildning i företagande inom exempelvis upplevelseturism och annan besöksnäring, påminna om att Regeringen även här skjuter till medel i budgeten för 2021 och att Tillväxtverket kommer få en roll i att bidra med kunskapsspridning och andra insatser.

- Avsnitt 5.5.2, sista stycket, sista mening (sid 28)

Kommentar: Tillväxtverket vill understryka att digitaliseringens möjligheter särskilt bör beaktas i utvecklingen av tjänstesektorn på landsbygderna.

- Avsnitt 5.5.3, första stycket, första mening + andra stycket, första mening (sid 28)

Kommentar: Det blir mer logiskt att skriva mikro- och småföretag, än *små och mikroföretag*.

- Avsnitt 5.5.4, andra stycket, (sid 29)

Kommentar till fjärde meningen: Här föreslår vi att tillägg kan göras. *...även de stora skogsmaskinerna i det allt mer rationaliserade skogsbruket.*

Kommentar till sista mening: Vi föreslår att även automatisering och digitalisering eller alternativt smarta lösningar kan nämnas.

- Avsnitt 5.5.5, sista stycket, (sid 30)

Kommentar: En effekt av händelseförloppet är även att det påverkar innovationskraften på landsbygderna.

Vi skulle även vilja lyfta om infrastrukturens betydelse kopplat till attraktiva miljöer kan tas upp här. Utan vägar med bra standard och tillgång till bredbandsuppkoppling är det svårt att nå det särskilda målet.

- Avsnitt 5.5.6, Attraktiv landsbygd (sid 30)

Vi tycker att avsnittet är ganska allmänt skrivet och att det saknas problematisering kring att det finns olika landsbygder i Sverige. De utmaningar som beskrivs är ofta liknande för dessa landsbygdskommuner men man har väldigt olika förutsättningar i hur man kan bemöta utmaningarna och hur allvarliga de är. Även kapaciteten i att genomföra

LLU/Leader varierar mellan delar av landet och insatser för just kapacitetsuppbyggnad i civilsamhället ter sig mycket viktiga i många delar av landet. Civilsamhällets insatser bidrar, genom att lösa utmaningar och behov i samhället, till attraktivare miljöer där också mikro- och småföretag kan utvecklas. Tillväxtverket anser att det är viktigt att civilsamhällets betydelse och roll för landsbygders attraktivitet kommer med tydligt i behovsanalysen.

Stor del av framtida CAP kommer fokusera på jord och skogsbruk. Därför är det viktigt att man ser dessa delar tillsammans med attraktivitet och befolkning samt hur det hänger ihop med kompetensförsörjning och möjligheterna att utveckla jordbruket som en del i bioekonomin.

Kommentar till andra stycket (*Kan mötas inom CAP*), första meningen: Det bör förklaras vad som menas med kommersiell respektive offentlig service. Sedan den statliga utredningen Service i glesbygd (SOU 2015:35), så definieras grundläggande kommersiell service som dagligvaror, drivmedel, post, apotek samt grundläggande betaltjänster. För att skilja kommersiell service från övrig service så kan det ytterligare förstärkas genom att skriva "*grundläggande kommersiell service*" och även beskriva vad som ingår.

Även gällande begreppet "*fungerande infrastruktur*" önskas en utförligare beskrivning av vad som här inkluderas. Avses det bredbandsutbyggnad eller även annan infrastruktur?

Kommentar till fjärde meningen: Vi tycker att nuvarande mening, "*...att utveckla attraktiva landsbygger och livaktiga civilsamhällen*", mer syftar till geografiska platser. Vi föreslår då att skriva *lokalsamhällen* i stället för *civilsamhällen*. Begreppet civilsamhället handlar mer om att människor och organisationer agerar tillsammans för gemensamma intressen, ofta även kallad den idéburna sektorn. Se även ovanstående kommentar om vikten av att civilsamhället kommer med tydligt i behovsanalysen.

Föreslag tillägg till sjunde mening: *Sverige kan även bli bättre på att utnyttja potentialen i attraktiva natur- och kulturmiljöer, berättelser, traditioner, seder och bruk knutna till platser samt kulturverksamhet.*

Kommentar till näst sista mening: Som meningen lyder nu tycker vi främst att det fysiska kulturarvet kommer med. Det går att utveckla mycket av företagande och entreprenörskap även kring det immateriella kulturarvet som just är traditioner, seder och bruk knutet till platser.

Förslag tillägg i sista mening: *Allt detta för en god livskvalitet och för en stärkt och utvecklade besöksnäring.*

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschef Lars Wikström.

Pär Ove Bergquist har varit föredragande. I handläggningen har också enhetschef Martin Olauzon, Klas Fritzon, Gunnar Lindberg, Anna Eldestrand, Ellen Anker-Kofoed och Per-Olof Remmare deltagit.

Lars Wikström

Pär Ove Bergquist